

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра журналістики та мовної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету (директор ННІ)
Савицька І.М. (ПБ)

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри журналістики та
мовної комунікації

протокол № 12 від “17” квітня 20 25р.
Завідувач кафедри Харченко С.В. ПБ)

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП Степаненко М.І.

(ПБ)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Теорія соціальних комунікацій**

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність С 7 Журналістика

Освітня програма «Журналістика»

Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

Розробники: Навальна М.І., доктор філологічних наук, професор
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Курс «Теорія соціальних комунікацій» орієнтований на те, щоб дати студентам базові теоретичні знання й практичні навички для оцінювання інформаційних властивостей під час пошуку, створення, збереження, розповсюдження соціальної інформації.

Завдання вивчення дисципліни полягає в тому, щоб наблизити студентів до розуміння предмету курсу, а саме: закріпити знання про моделі масових комунікацій та види журналістики; навчитись опрацьовувати соціальну проблематику ЗМІ; діяти в межах правового поля і законодавчого забезпечення функціонування інформації в суспільстві; фахово опрацьовувати інформацію з метою її соціалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен засвоїти основні визначення та концепції функціонування соціальних комунікацій; умови перетворення комунікації на масову і соціальну комунікацію; відомі теорії та моделі масової комунікації та інформації; специфіку преси, радіо і телебачення як засобів масової комунікації; типи, види, форми і моделі комунікації; особливості реклами як моделі, виду і каналу комунікації; джерела виникнення і розвитку міжособистісної спеціалізованої і масової комунікації; функції масової комунікації; теоретичні основи виробництва, мультиплікації, розповсюдження, прийому, розпізнавання та використання інформації; способи передачі інформації в комунікаційному процесі; види інформації та ін.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	шифр і назва	
Освітня програма	назва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	15 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	- год.	год.
Самостійна робота	45 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета курсу – сприяти фаховій інтелектуальній та універсальній підготовці фахівців із високою морально-етичною та Курс «Теорія соціальних комунікацій» орієнтований на те, щоб дати студентам базові теоретичні знання й практичні навички для оцінювання інформаційних властивостей під час пошуку, створення, збереження, розповсюдження соціальної інформації.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері журналістики.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК06. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі журналістики у широких та/або мультидисциплінарних контекстах, за умов неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень.

ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Соціальні комунікації як об’єкт дослідження та концепції свободи слова													
Тема 1. Вступ до курсу «Теорія соціальних комунікацій»			1	2			4						
Тема 2. Соціальна комунікація. Термінологічні теоретичні особливості			1	2			4						
Тема 3. Генеза теорій масових і соціальних			1	4			4						

комунікації та інформації в XX-XXI ст.													
Тема 4. Функціональність соціальної інформації			1	2			4						
Тема 5. Мережа та структура соціальної комунікації			1	2			4						
Тема 6. Концепції свободи слова і теорії журналістики			1	4			4						
Разом за модулем 1			6	16			24						
Модуль 2. Моделі соціальних комунікацій													
Тема 1. Модель інформаційного балансу			2	2			4						
Тема 2. Західні моделі журналістики і масової комунікації			1	4			4						
Тема 3. Радянські моделі журналістики і масової комунікації			2	2			4						
Тема 4. Українські моделі журналістики			2	2			4						
Тема 5. Огляд прикладних соціокомунікативних моделей			2	4			5						
Разом за модулем 2			9	14			21						
Усього годин			15	30			45						
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)													
Усього годин			15	30			85						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія соціальних комунікацій»	1
2	Тема 2. Соціальна комунікація. Термінологічні теоретичні особливості	1
3	Тема 3. Генеза теорій масових і соціальних комунікації та інформації в XX-XXI ст.	1
4	Тема 4. Функціональність соціальної інформації	1
5	Тема 5. Мережа та структура соціальної комунікації	1
6	Тема 6. Концепції свободи слова і теорії журналістики	1
7	Тема 7. Модель інформаційного балансу	2
8	Тема 8. Західні моделі журналістики і масової комунікації	1
9	Тема 9. Радянські моделі журналістики і масової комунікації	2
10	Тема 10. Українські моделі журналістики	2
11	Тема 11. Огляд прикладних соціокомунікативних моделей	2

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія соціальних комунікацій»	2
2	Тема 2. Соціальна комунікація. Термінологічні теоретичні особливості	2
3	Тема 3. Генеза теорій масових і соціальних комунікації та інформації в XX-XXI ст.	4
4	Тема 4. Функціональність соціальної інформації	2
5	Тема 5. Мережа та структура соціальної комунікації	2
6	Тема 6. Концепції свободи слова і теорії журналістики	4
7	Тема 7. Модель інформаційного балансу	2
8	Тема 8. Західні моделі журналістики і масової комунікації	4
9	Тема 9. Радянські моделі журналістики і масової комунікації	2
10	Тема 10. Українські моделі журналістики	2
11	Тема 11. Огляд прикладних соціокомунікативних моделей	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до курсу «Теорія соціальних комунікацій»	4
2	Тема 2. Соціальна комунікація. Термінологічні теоретичні особливості	4
3	Тема 3. Генеза теорій масових і соціальних комунікації та інформації в XX-XXI ст.	4
4	Тема 4. Функціональність соціальної інформації	4
5	Тема 5. Мережа та структура соціальної комунікації	4
6	Тема 6. Концепції свободи слова і теорії журналістики	4
7	Тема 7. Модель інформаційного балансу	4
8	Тема 8. Західні моделі журналістики і масової комунікації	4
9	Тема 9. Радянські моделі журналістики і масової комунікації	4
10	Тема 10. Українські моделі журналістики	4
11	Тема 11. Огляд прикладних соціокомунікативних моделей	5

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист проєктів;
- самооцінювання.

7. Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити)*:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Соціальні комунікації як об'єкт дослідження та концепції свободи слова		
Тема 1. Вступ до курсу «Теорія соціальних комунікацій»	ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.	10
Тема 2. Соціальна комунікація. Термінологічні теоретичні особливості	ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.	10
Тема 3. Генеза теорій масових і соціальних комунікації та інформації в XX-XXI ст.	ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	10
Тема 4. Функціональність соціальної інформації	ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.	10
Тема 5. Мережа та структура соціальної комунікації	ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.	10
Тема 6. Концепції свободи слова і теорії журналістики	ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	10
Самостійна робота.	ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики. ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень. ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел,	10

	ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	
Модульна контрольна робота 1.	ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики. ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень. ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Моделі соціальних комунікацій		
Тема 7. Модель інформаційного балансу	ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.	12
Тема. Західні моделі журналістики і масової комунікації	ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	12
Тема 9. Радянські моделі журналістики і масової комунікації	ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень.	12
Тема 10. Українські моделі журналістики	ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень.	12
Тема 11. Огляд прикладних соціокомунікативних моделей	ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	12
Самостійна робота.	ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.	10

	ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень. ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	
Модульна контрольна робота 2.	ПРН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики. ПРН03. Проводити збір, інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи досліджень. ПРН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу

Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
-----------------------------------	--

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5130>);
<http://www.journ.univ.kiev.ua/> – Офіційний сайт національного університету імені Тараса Шевченка.
<https://texty.org.ua/d/2018/media-ranking/list.html> – українських медіа.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Гарбадин А. Теорія комунікативної дії Ю. Габермаса: теоретична спорідненість з ідеями демократії. *Політична наука в Україні: стан і перспективи*: матеріали всеукраїнської наукової конференції (Львів, 10-11 травня 2007). Львів, 2008. 308 с.
2. Городенко Л. М. Комунікативні парадигми розвитку мережових соціальних спільнот. *Інформаційне суспільство*. 2014. Вип. 19. С. 34–42.
3. Городенко Л. М. Структурні особливості інформації в системі мережових комунікацій. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2012. Вип. 3. С. 52–55. Городенко Л. М. Українські журналістикознавчі дослідження мережової комунікації. *Українське журналістикознавство*. 2012. Вип. 13. С. 10–14.
4. Городенко Л.М. Класифікація ознак мережової комунікації. *Проблеми соціальної комунікації*. 2012. Вип. 15. С. 25–29.
5. Житарюк М.Г. Структурно-елементні моделі-конфігуратори (В.Шкляр, В.Здоровега) // Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство. Львів, 2008. С.362-365. Див. також електронний ресурс. Режим доступу: http://ztnmi.ucoz.ru/_ld/0/33_monograf_a5_cd.pdf
6. Житарюк М.Г. Теорії когнітивної відповідності: функціональні параметри і проблеми ефективності інформаційного балансу в сучасному журналістикознавстві. *Соціокультурна модель журналістики: традиції і новаторство*. Львів, 2008. С.139-196; . Див. також електронний ресурс. Режим доступу: http://ztnmi.ucoz.ru/_ld/0/33_monograf_a5_cd.pdf
7. Збрицька Л. Г. Медіатизація політичного конфлікту в умовах глобалізуючого світу (на прикладі сучасного українського суспільства) [Текст] : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. Сімферополь, 2010. 16 с.
8. Інформаційна та кібербезпека: соціотехнічний аспект: [підручник]. Київ, 2015. 288 с.
9. Кислова О. М. Нові медіа як комунікативні технології ХХІ століття: наслідки мережевізації та інтелектуалізації комунікацій. *Соціальні технології: заради чого? Яким чином? З яким результатом?:* [монографія]. Колектив авторів, наук. ред. В. І. Подшивалкіна. Одеса, 2015. С. 277–288.
10. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів : Літопис, 2010. 538 с.
11. Манфред Май. Медіа-політика в інформаційному суспільстві [Текст] / [пер. з нім.: В. Климченко та В. Олійник ; за ред. В. Іванова]. Київ : Академія Української Преси : Центр Вільної Преси, 2011.
12. Медіа. Бізнес. Громадськість. Влада: взаємодія на шляху до євроінтеграції [Текст] : матеріали укр.-пол. наук.-практ. конф. «Регіональні засоби масової інформації, бізнесові структури та органи місцевого самоврядування: взаємодія на шляху до

євроінтеграції (досвід України та Польщі)» / ред. І. Бакушевич, Київ : Кашуба. Тернопіль : ТІСІТ, 2003. 255 с.

13. Медіа. Демократія. Культура [Текст] : монографія / Л. Аза [та ін.] ; за ред. Н. Костенко, А. Ручки ; Ін-т соціол. НАН України. Київ : Ін-т соціол. НАН України, 2008. 356 с.

14. Медіакомунікації війни [Текст] : кол. монографія / [О. В. Безручко та ін. ; наук. ред. О. М. Холод]. Київ : Ред. наук. журн. «Соціальні комунікації: теорія і практика», 2016. 232 с.

15. Медіакомунікації та соціальні проблеми [Текст] : зб. навч.-метод. матеріалів і наук. ст. : в 3 ч. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики, каф. соц. комунікацій. Київ : Київ. нац. ун-т, 2012. 289 с.

16. Медіаполітична система в сучасній Україні (інтегрована комунікаційна модель) [Текст] : автореф. канд. політ. наук: 23.00.02. Дніпропетровський національний ун-т. Дніпропетровськ, 2004. 18 с.

17. Мудра І. Мемі як важлива складова контенту ЗМІ під час війни: мета, функції та теми. Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: журналістика. 2023. № 2 (6). С. 81–88.

18. Опитування «Мемі як форма сатири та критики в сучасному медіапросторі». Google Forms. 2024. URL.: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfYndn6fWDTTkdmBj9U_36Pj.

19. Петрова Н., Якубенко В. Медіа-право [Текст] : для студ. ф-тів/від-нь журналістики на замовлення проекту ЄС «Жорна» ; Ін-т журналістики КНУ ім. Т. Шевченка. Київ : [б. в.], 2007. 276 с.

20. Потятиник Б. Медіа: ключі до розуміння [Текст] Львів : ПАІС, 2004. 312 с.

21. Почепцов Г. Г. Соціальний інжиніринг: соціо- і психотехніки управління великими масами людей. Київ, 2010. 254 с.

22. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. Київ, 1999. 308 с.

23. Різун В. В., Цимбаленко Є. С. Медіакомунікації: до визначення понять. *Українське журналістичкознавство*. 2013. Вип. 14. С. 50.

24. Руда О. Мовне питання як об'єкт маніпулятивних стратегій у сучасному українському політичному дискурсі: [монографія]. Київ, 2012. 232 с.

25. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації: [підручник]. Черкаси, 2011. 350 с.

26. Семенюк Г. С. Медіавіруси як складник контенту українських мережових видань [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.0 ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики. Київ, 2013. 15 с.

27. Томас М., Вора Дж., Ді К., Мангла У., Саті Н., Чандрасекаран С., Саті А. Когнітивні технології в галузі телекомунікацій, медіа та розваг. URL: <https://cutt.ly/vWOYt78> (дата звернення: 30.04.2025).

28. Що таке репутація людини та як нею керувати? MEDIA VGR : вебсайт. URL: http://mediavgr.com/sho_take_reputaciya_lyudunu (дата звернення: 18.04.2025).